Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Normenkader Interbestuurlijke Verhoudingen

Inleiding

Dit document bevat normen voor Interbestuurlijke Verhoudingen en vormt het toetsingskader voor de Uitvoerbaarheidstoets Decentrale Overheden (UDO) in het Beleidskompas.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en de minister van Infrastructuur en Waterstaat (I&W) (voor de waterschappen) zijn verantwoordelijk voor het bevorderen en bewaken van de kwaliteit van de interbestuurlijke verhoudingen. Vanuit deze verantwoordelijkheid toetst het ministerie van BZK de beleids- en wetsvoorstellen van het Rijk waarin een rol is weggelegd voor de provincies en gemeenten (artikel 116 Gemeentewet (Gemw), artikel 114 Provinciewet (Pw)). Dit betreft ook de voorstellen die voortkomen uit Europese wet- en regelgeving. Het belang van het oordeel van het ministerie van BZK over de wijze waarop het bestuurlijk, financieel en informatiearrangement zijn vormgegeven, komt onder andere tot uiting via het hokje *Overeenstemming met BZK (bestuurlijke en financiële consequenties voor decentrale overheden)* op het aanbiedingsformulier voor de Ministerraad. Voor het bereiken van overeenstemming met BZK zijn de normen en toetspunten van het normenkader richtinggevend.

Doelstellingen

De Grondwet, de Gemeentewet, de Provinciewet en de aanwijzingen voor de regelgeving bevatten normen en uitgangspunten die zien op taaktoedeling aan decentrale overheden en de rol van de minister van BZK hierbij. Veel van deze normen en uitgangspunten behoeven echter een nadere vertaling naar de maatschappelijke opgaven waarvoor het Rijk en de decentrale overheden gesteld staan. Met dit kader willen BZK en I&W enerzijds een hulpmiddel bieden aan vakdepartementen voor het ontwerpen van beleid en wet- en regelgeving dat decentrale overheden raakt. Anderzijds heeft het kader tot doel de manier waarop BZK en I&W voorstellen van vakdepartementen beoordelen, transparant te maken. Dit normenkader moet in samenhang worden bezien met de Uitvoerbaarheidstoets Decentrale Overheden (UDO). Het voorgenomen beleid of wet- en regelgeving wordt mede aan de hand van de UDO, in het bijzonder voor wat betreft de rol en positie daarbij van de medeoverheden, getoetst aan de normen in dit kader.

Interbestuurlijke verhoudingen

De manier waarop de interbestuurlijke verhoudingen binnen concrete beleidsvelden zijn vormgegeven, is van groot belang voor de uiteindelijke effectiviteit van het beleid. Zo kan de verdeling van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden afbreuk doen aan de slagkracht van de overheid bij het bestrijden van maatschappelijke problemen. Te gedetailleerde regelgeving vanuit het Rijk zorgt bijvoorbeeld voor onnodige bureaucratie en belemmert decentrale overheden optimaal en naar eigen inzicht in te spelen op lokale omstandigheden.

De Raad van State benadrukt in haar voorlichting over de interbestuurlijke verhoudingen van 24 maart 2021 dat het voor de toekomst van belang is wetgeving en interbestuurlijke afspraken ten aanzien van decentralisaties beter voor te bereiden door preciezer de te bereiken resultaten vast te leggen en gedegener afspraken te maken over wat daarvoor nodig is in termen van bestuurskracht, uitvoeringskracht en financiële middelen[1]. Onderstaande normen geven kaders mee voor de vormgeving van de interbestuurlijke verhoudingen die worden gebruikt bij de toetsing van beleid.

Vragen kunnen worden gericht aan PostbusUDO@minbzk.nl.

Caribisch Nederland

Met de staatkundige hervorming op 10 oktober 2010 zijn Bonaire, Sint Eustatius en Saba vergelijkbaar geworden met gemeenten in Europees Nederland. Dat betekent dat iedere UDO ook betrekking heeft op de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba.

Naar aanleiding van de Voorlichting van de Raad van State van 17 juli 2019 en de kabinetsreactie[2] hierop van 4 oktober 2019 wordt met de introductie van het principe van 'comply or explain' de norm dat nieuwe Europees-Nederlandse beleidsdoelen of beleidsintensiveringen, inclusief de bijbehorende regelgeving, ook van toepassing zijn op de drie openbare lichamen, tenzij er redenen zijn om dat niet te doen. Deze redenen zijn verder uitgeschreven in de eindnotitie Uitwerking 'comply or explain'[3]. Vragen? Mail de directie Koninkrijksrelaties via complyorexplain@minbzk.nl.

[1] *Raad van State (2021). Voorlichting over interbestuurlijke verhoudingen. En zie ook het eindrapport doorlichting decentralisatiebeleid 'Beginselen versus Praktijken' in opdracht van het ministerie van BZK opgesteld door de Stichting Decentraalbestuur.nl (2020) en het adviesrapport Rust, Reinheid en Regelmaat van de Raad voor het Openbaar bestuur (maart 2021).*

[2] *Kamerstukken II 2019/20, 35 300, IV, nr. 11 (kabinetsreactie) en de bijlage (voorlichting RvS).*

[3] *https://www.kcbr.nl/themas/themas-z/comply-or-explain*

De normen

De normen voor interbestuurlijke verhoudingen zijn samengesteld uit wettelijke bepalingen en bindende afspraken. Verschillende bepalingen uit de Grondwet (Gw), Gemeentewet (Gemw), Provinciewet (Pw), Waterschapswet (Wschw), Comptabiliteitswet 2016 (Cw), Financiëlverhoudingswet (Fvw), het Europees Handvest inzake lokale autonomie (EHLA) bevatten reeds bindende normen. Ook de Aanwijzingen voor de regelgeving (Ar) en de Code interbestuurlijke verhoudingen (Civ) bevatten een aantal normen. In de bijlage worden de artikelen waarnaar wordt verwezen voluit geschreven.

Gelijkwaardigheidsbeginsel

1. **Overheden betrekken elkaar vroeg in het proces, dus als een beleidsvoornemen nog aan te passen is.**
   Er is hiërarchie van regels, maar gelijkwaardigheid tussen bestuurslagen. Decentrale overheden worden gekend in de doelen van het beleidsvoornemen, net als in de samenhang met andere beleidsdoelen. Ze zijn betrokken in het proces van beleidsvorming.

   Artikelen 112, 113, 114 Gemw / 110, 111, 112 Pw / 57, 58 lid 1 Wschw / 4 lid 6 EHLA / 4 Civ / 7.2 en 7.6 Ar

2. **De ministers van BZK en AZ (Algemene Zaken) verzoeken de (in)formateur(s) namens het Rijk om de voorzitters van IPO, VNG en UvW te consulteren.**
   Tijdens de kabinets(in)formatie consulteert de kabinets(in)formateur de voorzitters van het Interprovinciaal Overleg, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en de Unie van Waterschappen tijdig over de gezamenlijke maatschappelijke opgaven voor het Rijk en de decentrale overheden in de nieuwe kabinetsperiode en de (inter)bestuurlijke en financiële verhoudingen die daarbij van toepassing zijn.

   Artikel 7 Civ

Subsidiariteitsbeginsel

3. **Bij het verplaatsen van of het ontstaan van nieuwe taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden wordt er altijd in overleg besproken waar een taak het beste belegd kan worden.**
   De taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden passen bij de gekozen bestuurslaag en het gekozen bestuursorgaan, op basis van bijvoorbeeld het schaalniveau, de expertise of de mate van beleidsvrijheid die nodig is om de taken uit te voeren én de samenwerking tussen overheden die de taken vereisen. Hierbij geldt het uitgangspunt decentraal wat kan, centraal wat moet. Differentiatie is daarbij mogelijk en soms wenselijk. Met bevoegdheden in medebewind wordt in beginsel het college belast, en bij uitzondering (door de wetgever) de burgemeester of de raad.

   Artikelen 124 Gw / 109, 117, 147 Gemw / 106, 115, 143 Pw / 2 lid 2 Wschw / 4 lid 3 en 4 EHLA / 2, 3, 6 lid b Civ / 2.13 en 5.23 Ar

Implementatie en proportionaliteitsbeginsel

4. **Beleid heeft een helder doel.**
   Het beleid lost een concreet probleem op, waarbij gekozen maatregelen in verhouding staan tot het probleem.

   Artikel 3.1 Cw

5. **Beleid moet uitvoerbaar en handhaafbaar zijn.**
   De uitvoerbaarheid van het beleidsvoornemen is onderbouwd, in samenhang met de beoogde resultaten en de middelen en capaciteit die ervoor beschikbaar zijn. Voorziene moeilijkheden zijn benoemd, aangegeven is hoe deze worden opgelost.

   Artikelen 1 en 5 Civ

6. **Het Rijk geeft vroegtijdig inzicht in de bestuurlijke, financiële en praktische gevolgen, waaronder – indien van toepassing – arrangementen voor toezicht, de spelregels voor interbestuurlijke informatie-uitwisseling, geldende uitvoeringstoetsen en de uitwerking in de verschillende geografische regio's.**
   Inzicht bieden in de bestuurlijke, financiële en praktische gevolgen betekent dat bij alle concepten voor wet- en regelgeving die de interbestuurlijke verhoudingen raken, in de Uitvoerbaarheidstoets Decentrale Overheden de argumenten en motieven worden genoemd op basis waarvan de naleving van de Code interbestuurlijke verhoudingen kunnen worden beoordeeld.

   Artikelen 108 lid 3, 114 lid 2 Gemw / 105 lid 3, 112 lid 2 Pw / 5 Civ / 3.1 Cw / 2 Fvw / 4.46 en 5.24 Ar

7. **De bestuurlijke verantwoordelijkheid is in balans met de financieringsvorm en het beschikbare instrumentarium om de verantwoordelijkheid invulling te geven.**
Onderbouwd is waarom dit beleid bij de betrokken decentrale overheden wordt belegd, bijvoorbeeld vanwege inhoudelijke noodzaak of samenhang met een andere taak. Bestuurlijke en financiële verantwoordelijkheid is op dezelfde plek belegd. De middelen passen bij het ambitieniveau en de uitkeringsvorm past bij het geformuleerde beleid en de mate van beleidsvrijheid.

Artikelen 108 lid 3, 116 lid 1 Gemw / 105 lid 3, 114 lid 1 Pw / 1 en 6 lid c Civ / 16 lid 2, 17a lid 1 Fvw

8. **Het financiële arrangement is passend en eenvoudig.**
De financiële dekking, zoals de financiering en de vormgeving ervan, worden onderbouwd. Er worden bij voorkeur geen kan-bepalingen gebruikt, tenzij decentrale overheden dit willen. Wordt er gekozen voor een kan-bepaling om Rijksbeleid mee vorm te geven, dan dient ook voorzien te worden in een adequate bekostiging.

Artikelen 108 lid 3 Gemw / 105 lid 3 Pw, 98 Wschw / 9 EHLA / 1, 6 lid c Civ / 2 Fvw

9. **Het informatiearrangement is passend en eenvoudig.**
Onderbouwd is welke informatie wordt verzameld en waarom. Duidelijk is wie de informatie behandelt en op welke manier.

Artikel Civ 1

10. **Nieuw beleid is in de regel ook van toepassing op Caribisch Nederland.**
Nieuwe Europees-Nederlandse beleidsdoelen of beleidsintensiveringen, inclusief de bijbehorende regelgeving, zijn ook van toepassing op de drie openbare lichamen, tenzij er redenen zijn om dat niet te doen (comply or explain). Tevens wordt inzicht gegeven in het financiële arrangement van het nieuwe beleid.

Artikelen 4.46, 5,23, 7.2 Ar 136, 211, 212 lid 2 WolBES, 87 FinBES

11. **Volksvertegenwoordigers moeten kaders kunnen stellen en controleren voor een goede uitoefening van publieke taken.**
Via de volksvertegenwoordiging kunnen kiezers zich uitspreken over de verdeling van schaarse middelen. Ook moet gecontroleerd kunnen worden hoe de schaarse middelen besteed zijn. Decentrale overheden krijgen daarbij zo veel mogelijk beleidsvrijheid en zo min mogelijk centrale regels zodat de gekozen organen hun eindverantwoordelijkheid kunnen waarmaken.

Artikelen 125 lid 1 Gw / 116, 147-147a, 155-155a, 169, 189 Gemw / 114, 143-143a, 151-151a, 167, 193, Pw / 4 lid 5 EHLA

Legaliteitsbeginsel

12. **Taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden dienen helder afgebakend en eenduidig te zijn verdeeld.**
Het is duidelijk welke bestuurslaag en welk bestuursorgaan voor welke taak verantwoordelijk is. De betreffende overheid heeft voldoende instrumenten/ bevoegdheden om de taken uit te voeren. NB: differentiatie in taakverdeling tussen gemeenten/provincies is mogelijk.

Artikelen 108, 109, 147, 160, 172 Gemw / 105, 106, 143, 158, 175 Pw / 56 Wschw / 4 lid 4 EHLA / 5.23 Ar

13. **De verhouding tussen functioneel bestuur en territoriaal bestuur[4] is gebalanceerd vormgegeven.**
Als er voor wordt gekozen taken bij een functioneel bestuur te beleggen wordt onderbouwd dat het territoriale bestuur niet in staat is tot een goede (doelmatig en doeltreffend) uitoefening van de taak. In dat geval dient te worden beoordeeld of het nodig is of het territoriaal bestuur voldoende invloed kan uitoefenen rond aspecten die zijn beleidsdomein direct raken. Wanneer sprake is van de noodzaak tot een taakuitoefening die onafhankelijk is van de politiek, kan functioneel bestuur in de vorm van een zelfstandig bestuursorgaan worden vormgegeven.

Artikelen 115 Gemw / 113 Pw / 59 Wschw, 2.13 Ar

[4] *Territoriaal bestuur is verantwoordelijk voor een breed takenpakket in een gebied zoals gemeenten of provincies. Functioneel bestuur is verantwoordelijk voor een taak (of bundel van samenhangende taken) in een gebied zoals waterschappen, zelfstandige bestuursorganen of politie.*

Bijlage: wet- en regelgeving

Wet	Artikel	Tekst
Grondwet (Gw)	124 lid 1 en 2	1. Voor provincies en gemeenten wordt de bevoegdheid tot regeling en bestuur inzake hun huishouding aan hun besturen overgelaten. 2. Regeling en bestuur kunnen van de besturen van provincies en gemeenten worden gevorderd bij of krachtens de wet.
	125 lid 1	1. Aan het hoofd van de provincie en de gemeente staan provinciale staten onderscheidenlijk de gemeenteraad. Hun vergaderingen zijn openbaar, behoudens bij de wet te regelen uitzonderingen.
Gemeentewet (Gemw)	108 lid 1 t/m 3	1. De bevoegdheid tot regeling en bestuur inzake de huishouding van de gemeente wordt aan het gemeentebestuur overgelaten. 2. Regeling en bestuur kunnen van het gemeentebestuur worden gevorderd bij of krachtens een andere dan deze wet ter verzekering van de uitvoering daarvan, met dien verstande dat het geven van aanwijzingen aan het gemeentebestuur en het aan het gemeentebestuur opleggen of in zijn plaats vaststellen van beslissingen, slechts kan geschieden indien de bevoegdheid daartoe bij de wet of krachtens de wet bij provinciale verordening is toegekend. 3. Onverminderd het bepaalde in de artikelen 110, vijfde lid, 119, vierde lid en 120, tweede lid, worden de kosten, verbonden aan de uitvoering van het tweede lid, voor zover zij ten laste van de betrokken gemeenten blijven, door het Rijk aan hen vergoed.
	109	Bij of krachtens de wet kan zo nodig onderscheid worden gemaakt tussen gemeenten.
	112	Onze Minister wie het aangaat en het provinciebestuur doen het college desgevraagd mededeling van hun standpunten en voornemens met betrekking tot aangelegenheden die voor de gemeente van belang zijn, tenzij het openbaar belang zich daartegen verzet.
	113	Onze Minister wie het aangaat en het provinciebestuur bieden het college desgevraagd de gelegenheid tot het plegen van overleg met betrekking tot aangelegenheden die voor de gemeente van belang zijn, tenzij het openbaar belang zich daartegen verzet.

Wet	Artikel	Tekst
Gemeentewet (Gemw)	114 lid 1 t/m 3	1. Onze Minister wie het aangaat, onderscheidenlijk het provinciebestuur, stelt de betrokken colleges of een instantie die voor deze representatief kan worden geacht, zo nodig binnen een te stellen termijn, in de gelegenheid hun oordeel te geven omtrent voorstellen van wet, ontwerpen van algemene maatregel van bestuur, ontwerpen van ministeriële regeling, of ontwerpen van provinciale verordening waarbij: a. van de gemeentebesturen regeling of bestuur wordt gevorderd, of b. in betekenende mate wijziging wordt gebracht in de taken en bevoegdheden van de gemeentebesturen. 2. Voorstellen als bedoeld in artikel 114 lid 1 bevatten in de bijbehorende toelichting een weergave van de gevolgen voor de inrichting en werking van de gemeenten en een weergave van het in artikel 114 lid 1 bedoelde oordeel van de betrokken colleges of representatieve instantie. 3. Onze Minister wie het aangaat, onderscheidenlijk het provinciebestuur, is niet verplicht vooraf het in het eerste lid bedoelde oordeel in te winnen indien zulks ten gevolge van dringende omstandigheden niet mogelijk is. In dat geval wordt het oordeel zo spoedig mogelijk ingewonnen en openbaar gemaakt.
	115 lid 1 en 2	1. Een wet waarbij van gemeentebesturen regeling of bestuur wordt gevorderd of waarbij in betekenende mate wijziging wordt gebracht in taken en bevoegdheden van gemeentebesturen, wijkt van het bepaalde in deze wet niet af dan wanneer dat bijzonder aangewezen moet worden geacht voor de behartiging van het daarmee te dienen openbaar belang. 2. Het voorstel voor een wet als bedoeld in het eerste lid bevat in de bijbehorende toelichting de gronden voor de voorgestelde afwijking.
	116 lid 1 t/m 3	1. Onze Minister is belast met de coördinatie van het rijksbeleid dat de gemeenten raakt. Hij bevordert voorts de beleidsvrijheid van het gemeentebestuur. 2. Over maatregelen en voornemens die van betekenis zijn voor het rijksbeleid inzake de gemeenten treden Onze Ministers onder wier verantwoordelijkheid die maatregelen en voornemens tot stand komen in een vroegtijdig stadium in overleg met Onze Minister. 3. Onze Minister maakt bedenkingen kenbaar tegen een maatregel of een voornemen voor zover hem die maatregel of dat voornemen met het oog op het door de regering gevoerde decentralisatiebeleid niet toelaatbaar voorkomt.
	117 lid 1 en 2	1. Onze Minister bevordert de decentralisatie ten behoeve van de gemeenten. 2. Voorstellen van maatregelen waarbij bepaalde aangelegenheden tot rijks- of provinciaal beleid worden gerekend, worden slechts gedaan indien het onderwerp van zorg niet op doelmatige en doeltreffende wijze door de gemeentebesturen kan worden behartigd.

Wet	Artikel	Tekst
Gemeentewet (Gemw)	147 lid 1 t/m 3	1. Gemeentelijke verordeningen worden door de raad vastgesteld voor zover de bevoegdheid daartoe niet bij de wet of door de raad krachtens de wet aan het college of de burgemeester is toegekend. 2. De overige bevoegdheden, bedoeld in artikel 108, eerste lid, berusten bij de raad. 3. De overige bevoegdheden, bedoeld in artikel 108, tweede lid Gemw, berusten bij het college, voor zover deze niet bij of krachtens de wet aan de raad of de burgemeester zijn toegekend
	147a lid 1 en 2	1. Een lid van de raad kan een voorstel voor een verordening of een ander voorstel ter behandeling in de raad indienen. 2. De raad regelt op welke wijze een voorstel voor een verordening wordt ingediend en behandeld.
	155 lid 1 en 2	1. Een lid van de raad kan het college of de burgemeester mondeling of schriftelijk vragen stellen. 2. Een lid van de raad kan de raad verlof vragen tot het houden van een interpellatie over een onderwerp dat niet staat vermeld op de agenda, bedoeld in artikel 19, tweede lid, om het college of de burgemeester hierover inlichtingen te vragen. De raad stelt hierover nadere regels.
	155a lid 1 t/m 3	1. De raad kan op voorstel van een of meer van zijn leden een onderzoek naar het door het college of de burgemeester gevoerde bestuur instellen. 2. Het besluit tot het instellen van een onderzoek omvat een omschrijving van het onderwerp van onderzoek alsmede een toelichting. Deze omschrijving kan hangende het onderzoek door de raad worden gewijzigd. 3. Het onderzoek wordt uitgevoerd door een door de raad in te stellen onderzoekscommissie. De commissie heeft ten minste drie leden en bestaat uitsluitend uit leden van de raad.

Wet	Artikel	Tekst
Gemeentewet (Gemw)	160 lid 1 t/m 3	1. Het college is in ieder geval bevoegd: a. het dagelijks bestuur van de gemeente te voeren, voor zover niet bij of krachtens de wet de raad of de burgemeester hiermee is belast; b. beslissingen van de raad voor te bereiden en uit te voeren, tenzij bij of krachtens de wet de burgemeester hiermee is belast; c. regels vast te stellen over de ambtelijke organisatie van de gemeente, met uitzondering van de organisatie van de griffie; d. tot privaatrechtelijke rechtshandelingen van de gemeente te besluiten; e. te besluiten namens de gemeente, het college of de raad rechtsgedingen, bezwaarprocedures of administratief beroepsprocedures te voeren of handelingen ter voorbereiding daarop te verrichten, tenzij de raad, voor zover het de raad aangaat, in voorkomende gevallen anders beslist; f. ten aanzien van de voorbereiding van de civiele verdediging; g. jaarmarkten of gewone marktdagen in te stellen, af te schaffen of te veranderen. 2. Het college besluit slechts tot de oprichting van en de deelneming in stichtingen, maatschappen, vennootschappen, verenigingen, coöperaties en onderlinge waarborgmaatschappijen, indien dat in het bijzonder aangewezen moet worden geacht voor de behartiging van het daarmee te dienen openbaar belang. Het besluit wordt niet genomen dan nadat de raad een ontwerp-besluit is toegezonden en in de gelegenheid is gesteld zijn wensen en bedenkingen ter kennis van het college te brengen. 3. Het college neemt, ook alvorens is besloten tot het voeren van een rechtsgeding, alle conservatoire maatregelen en doet wat nodig is ter voorkoming van verjaring of verlies van recht of bezit.
	169 lid 1 t/m 3	1. Het college en elk van zijn leden afzonderlijk zijn aan de raad verantwoording schuldig over het door het college gevoerde bestuur. 2. Zij geven de raad alle inlichtingen die de raad voor de uitoefening van zijn taak nodig heeft. 3. Zij geven de raad mondeling of schriftelijk de door een of meer leden gevraagde inlichtingen, tenzij het verstrekken ervan in strijd is met het openbaar belang.

Wet	Artikel	Tekst
Gemeentwet (Gemw)	172 lid 1 t/m 4	1. De burgemeester is belast met de handhaving van de openbare orde. 2. De burgemeester is bevoegd overtredingen van wettelijke voorschriften die betrekking hebben op de openbare orde, te beletten of te beëindigen. Hij bedient zich daarbij van de onder zijn gezag staande politie. 3. De burgemeester is bevoegd bij verstoring van de openbare orde of bij ernstige vrees voor het ontstaan daarvan, de bevelen te geven die noodzakelijk te achten zijn voor de handhaving van de openbare orde. 4. 4-De commissaris van de Koning geeft, indien een ordeverstoring van meer dan plaatselijke betekenis dan wel ernstige vrees voor het ontstaan van zodanige ordeverstoring zulks noodzakelijk maakt, de burgemeesters in de provincie zoveel mogelijk na overleg met hen, de nodige aanwijzingen met betrekking tot het door hen ter handhaving van de openbare orde te voeren beleid. De aanwijzingen worden zo enigszins mogelijk schriftelijk gegeven.
	189 lid 1 en 2	1. Voor alle taken en activiteiten brengt de raad jaarlijks op de begroting de bedragen die hij daarvoor beschikbaar stelt, alsmede de financiële middelen die hij naar verwachting kan aanwenden. 2. De raad ziet erop toe dat de begroting structureel en reëel in evenwicht is. Hiervan kan hij afwijken indien aannemelijk is dat het structureel en reëel evenwicht in de begroting in de eerstvolgende jaren tot stand zal worden gebracht.
Provinciewet (Pw)	105 lid 1 t/m 3	1. De bevoegdheid tot regeling en bestuur inzake de huishouding van de provincie wordt aan het provinciebestuur overgelaten. 2. Regeling en bestuur kunnen van het provinciebestuur worden gevorderd bij of krachtens een andere dan deze wet ter verzekering van de uitvoering daarvan, met dien verstande dat het geven van aanwijzingen aan het provinciebestuur en het aan het provinciebestuur opleggen of in zijn plaats vaststellen van beslissingen, slechts kan geschieden indien de bevoegdheid daartoe bij de wet is toegekend. 3. Onverminderd het bepaalde in de artikelen 108, vijfde lid, en 117, vierde lid Pw, worden de kosten verbonden aan de uitvoering van het tweede lid voor zover zij ten laste van de betrokken provincies blijven, door het Rijk aan hen vergoed.
	106	Bij of krachtens de wet kan zo nodig onderscheid worden gemaakt tussen provincies.
	110	Onze Minister wie het aangaat doet gedeputeerde staten desgevraagd mededeling van zijn standpunten en voornemens met betrekking tot aangelegenheden die voor de provincie van belang zijn, tenzij het openbaar belang zich daartegen verzet.

Wet	Artikel	Tekst
Provinciewet (Pw)	111	Onze Minister wie het aangaat biedt gedeputeerde staten desgevraagd de gelegenheid tot het plegen van overleg met betrekking tot aangelegenheden die voor de provincie van belang zijn, tenzij het openbaar belang zich daartegen verzet.
	112 lid 1 t/m 3	1. Onze Minister wie het aangaat stelt de betrokken gedeputeerde staten of een instantie die voor hen representatief kan worden geacht, zo nodig binnen een te stellen termijn, in de gelegenheid hun oordeel te geven omtrent voorstellen van wet, ontwerpen van algemene maatregel van bestuur, of ontwerpen van ministeriële regeling waarbij: a. van de provinciebesturen regeling of bestuur wordt gevorderd, b. in betekenende mate wijziging wordt gebracht in de taken en bevoegdheden van de provinciale besturen, of c. de financiën van de provincies in betekenende mate zijn betrokken. 2. Voorstellen als bedoeld in het eerste lid bevatten in de bijbehorende toelichting een weergave van de gevolgen voor de inrichting en werking van de provincies en een weergave van het in het eerste lid bedoelde oordeel van de betrokken gedeputeerde staten of representatieve instantie. 3. Onze Minister wie het aangaat is niet verplicht vooraf het in het eerste lid bedoelde oordeel in te winnen indien zulks ten gevolge van dringende omstandigheden niet mogelijk is. In dat geval wordt het oordeel zo spoedig mogelijk ingewonnen en openbaar gemaakt.
	113 lid 1 en 2	1. Een wet waarbij van provinciebesturen regeling of bestuur wordt gevorderd of waarbij in betekenende mate wijziging wordt gebracht in taken en bevoegdheden van provinciebesturen, wijkt van het bepaalde in deze wet niet af dan wanneer dat bijzonder aangewezen moet worden geacht voor de behartiging van het daarmee te dienen openbaar belang. 2. Het voorstel voor een wet als bedoeld in het eerste lid bevat in de bijbehorende toelichting de gronden voor de voorgestelde afwijking.
	114 lid 1 t/m 3	1. Onze Minister is belast met de coördinatie van het rijksbeleid dat de provincies raakt. Hij bevordert voorts de beleidsvrijheid van het provinciebestuur. 2. Over maatregelen en voornemens die van betekenis zijn voor het rijksbeleid inzake de provincies treden Onze Ministers onder wier verantwoordelijkheid die maatregelen en voornemens tot stand komen in een vroegtijdig stadium in overleg met Onze Minister. 3. Onze Minister maakt bedenkingen kenbaar tegen een maatregel of een voornemen voor zover hem die maatregel of dat voornemen met het oog op het door de regering gevoerde decentralisatiebeleid niet toelaatbaar voorkomt.

Wet	Artikel	Tekst
Provinciewet (Pw)	115 lid 1 en 2	1. Onze Minister bevordert de decentralisatie ten behoeve van de provincies. 2. Onverminderd artikel 117, tweede lid, van de Gemeentewet, worden voorstellen van maatregelen waarbij bepaalde aangelegenheden tot rijksbeleid worden gerekend slechts gedaan indien het onderwerp van zorg niet op doelmatige en doeltreffende wijze door de provinciebesturen kan worden behartigd.
	143 lid 1 t/m 3	1. Provinciale verordeningen worden door provinciale staten vastgesteld voor zover de bevoegdheid daartoe niet bij de wet of door provinciale staten krachtens de wet aan gedeputeerde staten of de commissaris van de Koning is toegekend. 2. De overige bevoegdheden, bedoeld in artikel 105, eerste lid, berusten bij provinciale staten. 3. De overige bevoegdheden, bedoeld in artikel 105, tweede lid, berusten bij gedeputeerde staten, voor zover deze niet bij of krachtens de wet aan provinciale staten of de commissaris van de Koning zijn toegekend.
	143a lid 1 en 2	1. Een lid van provinciale staten kan een voorstel voor een verordening of een ander voorstel ter behandeling in provinciale staten indienen 2. Provinciale staten regelen op welke wijze een voorstel voor een verordening wordt ingediend en behandeld.
	151 lid 1 en 2	1. Een lid van provinciale staten kan gedeputeerde staten of de commissaris van de Koning mondeling of schriftelijk vragen stellen. 2. Een lid van provinciale staten kan provinciale staten verlof vragen tot het houden van een interpellatie over een onderwerp dat niet staat vermeld op de agenda, bedoeld in artikel 19, tweede lid, om gedeputeerde staten of de commissaris van de Koning hierover inlichtingen te vragen. Provinciale staten stellen hierover nadere regels.
	151a lid 1 t/m 3	1. Provinciale staten kunnen op voorstel van een of meer van hun leden een onderzoek instellen naar het door gedeputeerde staten of de commissaris van de Koning gevoerde bestuur. 2. Het besluit tot het instellen van een onderzoek omvat een omschrijving van het onderwerp van onderzoek alsmede een toelichting. Deze omschrijving kan hangende het onderzoek door provinciale staten worden gewijzigd. 3. Het onderzoek wordt uitgevoerd door een door provinciale staten in te stellen onderzoekscommissie. De commissie heeft ten minste drie leden en bestaat uitsluitend uit leden van provinciale staten.

Wet	Artikel	Tekst
Provinciewet (Pw)	158 lid 1 t/m 3	1. Gedeputeerde staten zijn in ieder geval bevoegd: a. het dagelijks bestuur van de provincie te voeren, voor zover niet bij of krachtens de wet provinciale staten of de commissaris van de Koning hiermee zijn belast; b. beslissingen van provinciale staten voor te bereiden en uit te voeren, tenzij bij of krachtens de wet de commissaris hiermee is belast; c. regels vast te stellen over de ambtelijke organisatie van de provincie, met uitzondering van de organisatie van de griffie; d. tot privaatrechtelijke rechtshandelingen van de provincie te besluiten; e. te besluiten namens de provincie, provinciale staten of gedeputeerde staten rechtsgedingen, bezwaarprocedures of administratief beroepsprocedures te voeren of handelingen ter voorbereiding daarop te verrichten, tenzij provinciale staten, voor zover het provinciale staten aangaat, in voorkomende gevallen anders beslissen. f. toezicht te houden op waterstaatswerken, voor zover niet bij de wet het toezicht aan anderen is opgedragen of de waterstaatswerken in beheer zijn bij het Rijk; g. ten aanzien van de voorbereiding van de civiele verdediging. 2. Gedeputeerde staten besluiten slechts tot de oprichting van en de deelneming in stichtingen, maatschappen, vennootschappen, verenigingen, coöperaties en onderlinge waarborgmaatschappijen, indien dat in het bijzonder aangewezen moet worden geacht voor de behartiging van het daarmee te dienen openbaar belang. Het besluit wordt niet genomen dan nadat provinciale staten een ontwerp-besluit is toegezonden en in de gelegenheid zijn gesteld hun wensen en bedenkingen ter kennis van gedeputeerde staten te brengen. 3. Gedeputeerde staten nemen, ook alvorens is besloten tot het voeren van een rechtsgeding, alle conservatoire maatregelen en doen wat nodig is ter voorkoming van verjaring of verlies van recht of bezit.
	167 lid 1 t/m 3	1. Gedeputeerde staten en elk van hun leden afzonderlijk zijn aan provinciale staten verantwoording schuldig over het door hen gevoerde bestuur. 2. Zij geven provinciale staten alle inlichtingen die provinciale staten voor de uitoefening van hun taak nodig hebben. 3. Zij geven provinciale staten mondeling of schriftelijk de door een of meer leden gevraagde inlichtingen, tenzij het verstrekken ervan in strijd is met het openbaar belang.

Wet	Artikel	Tekst
Provinciewet (Pw)	175 lid 1 t/m 3	1. De commissaris ziet toe op: a. een tijdige voorbereiding, vaststelling en uitvoering van het provinciaal beleid en van de daaruit voortvloeiende besluiten, alsmede op een goede afstemming tussen degenen die bij de voorbereiding, vaststelling en uitvoering zijn betrokken; b. een goede samenwerking van de provincie met andere provincies en andere overheden; c. de kwaliteit van procedures op het vlak van burgerparticipatie; d. een zorgvuldige behandeling van bezwaarschriften; e. een zorgvuldige behandeling van klachten door het provinciebestuur. 2. De commissaris bevordert de bestuurlijke integriteit van de provincie. 3. De commissaris bevordert overigens een goede behartiging van de provinciale aangelegenheden.
	193 lid 1 en 2	1. Voor alle taken en activiteiten brengen provinciale staten jaarlijks op de begroting de bedragen die zij daarvoor beschikbaar stellen, alsmede de financiële middelen die zij naar verwachting kunnen aanwenden. 2. Provinciale staten zien erop toe dat de begroting structureel en reëel in evenwicht is. Hiervan kunnen zij afwijken indien aannemelijk is dat het structureel en reëel evenwicht in de begroting in de eerstvolgende jaren tot stand zal worden gebracht.
Waterschapswet (Wschw)	2 lid 2	2. Voor de uitoefening van de in het eerste lid bedoelde bevoegdheid geldt dat taken, als bedoeld in artikel 1, tweede lid, eerste volzin, aan waterschappen worden opgedragen, tenzij dit niet verenigbaar is met het belang van een goede organisatie van de waterstaatkundige verzorging.
	56 lid 1 en 2	1. Het waterschapsbestuur is bevoegd tot regeling en bestuur ter behartiging van de taken die het waterschap in het reglement zijn opgedragen. 2. Regeling en bestuur kunnen van het waterschapsbestuur worden gevorderd bij wet, bij algemene maatregel van bestuur of bij provinciale verordening.
	57	Onze Minister wie het aangaat en provinciale staten onderscheidenlijk gedeputeerde staten doen het waterschapsbestuur desgevraagd mededeling van hun standpunten en voornemens met betrekking tot aangelegenheden die voor het waterschap van belang zijn, tenzij het openbaar belang zich daartegen verzet, en bieden het waterschapsbestuur desgevraagd de gelegenheid tot overleg over die aangelegenheden.
	58 lid 1	1. Over al hetgeen het waterschap betreft, dient het waterschapsbestuur Onze Ministers en provinciale staten onderscheidenlijk gedeputeerde staten desgevraagd van bericht en raad. Dit geschiedt door het dagelijks bestuur van het waterschap, tenzij het uitdrukkelijk van het algemeen bestuur wordt verlangd.

Wet	Artikel	Tekst
Waterschapswet (Wschw)	59 lid 1 en 2	1. Ten aanzien van onderwerpen waarin door een wet, een algemene maatregel van bestuur of een provinciale verordening is voorzien, is het waterschapsbestuur bevoegd tot het maken van verordeningen voorzover deze verordeningen met die hogere regelingen niet in strijd zijn. 2. De bepalingen van verordeningen in het onderwerp waarvan, nadat deze zijn vastgesteld, wordt voorzien door een wet, een algemene maatregel van bestuur of een provinciale verordening, houden van rechtswege op te gelden.
	98 lid 1	1. Het waterschap draagt de kosten die zijn verbonden aan de behartiging van de taken die het waterschap in het reglement zijn opgedragen. Evenwel worden, voorzover de behartiging van die taken redelijkerwijs moet worden geacht het belang van het gebied van het waterschap te boven te gaan op grond dat deze tevens in belangrijke mate is de behartiging van een nationaal of provinciaal belang, aan het waterschap bijdragen verleend ten laste van de kas van het Rijk onderscheidenlijk die van de desbetreffende provincie of provincies.
Europees Handvest inzake lokale autonomie (EHLA)	4 lid 3 t/m 6	3. Overheidsverantwoordelijkheden dienen in het algemeen bij voorkeur door die autoriteiten te worden uitgeoefend die het dichtst bij de burgers staan. Bij toekenning van verantwoordelijkheid aan een andere autoriteit dient rekening te worden gehouden met de omvang en de aard van de taak en de eisen van doelmatigheid en kostenbesparing. 4. Bevoegdheden die aan lokale autoriteiten zijn toegekend dienen in de regel volledig en uitsluitend te zijn. Zij mogen niet worden aangetast of beperkt door een andere, centrale of regionale, autoriteit, behalve voor zover bij of krachtens de wet is bepaald. 5. Waar bevoegdheden door een centrale of regionale autoriteit aan hen worden gedelegeerd dient de lokale autoriteiten zoveel mogelijk vrijheid van handelen te worden toegestaan bij het aanpassen van hun beleid aan de plaatselijke omstandigheden. 6. De lokale autoriteiten dienen, voor zover mogelijk, tijdig en op gepaste wijze te worden geraadpleegd over de planning en de besluitvormingsprocedures aangaande alle zaken die hen rechtstreeks raken.
	9 lid 1 en 2	1. De lokale autoriteiten hebben binnen het kader van het nationale economische beleid, recht op voldoende eigen financiële middelen, waarover zij vrijelijk kunnen beschikken bij de uitoefening van hun bevoegdheden. 2. De financiële middelen van de lokale autoriteiten dienen evenredig te zijn aan de bevoegdheden zoals die zijn vastgelegd in de grondwet of de wet.

Wet	Artikel	Tekst
Code Interbestuurlijke Verhoudingen 2023 (Civ)	1	De uitgangspunten voor de interbestuurlijke verhoudingen zijn: • Doelstellingen voor samenwerking en taakuitvoering zijn in onderling overleg tot stand gekomen en zijn voorzien van een daarbij passende en duidelijke rolverdeling. • Een zo groot mogelijke beleidsvrijheid voor de decentrale overheden. • Een toereikende bekostiging voor het takenpakket in medebewind via een passende uitkeringsvorm. • Alleen de noodzakelijke interbestuurlijke informatie (conform de spelregels Interbestuurlijke informatie, verder te noemen: IBI-spelregels) wordt opgevraagd. • Verantwoording en vereenvoudiging van regels waardoor een goede uitvoering geborgd is. Voor interbestuurlijk toezicht geldt als uitgangspunt het kader zoals opgenomen in de Wet revitalisering generiek toezicht. Dit past bij het vertrouwensbeginsel dat tussen overheden geldt.
	2 lid a en b	a. Daar waar overheden samenwerken aan de aanpak van opgaven doen zij dit op basis van gelijkwaardig partnerschap, waarbij iedere partij vanuit de eigen expertise, verantwoordelijkheid en mogelijkheid bijdraagt. b. Voor inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties werken overheden samen als waren ze één overheid.
	3	Bij nieuwe taken zal vanuit het uitgangspunt ‘decentraal wat kan, centraal wat moet’ overlegd worden waar een taak het beste belegd kan worden. Ditzelfde geldt als door veranderingen in omgeving of vraagstukken er redenen zijn om de taakverdeling aan te passen.
	4 lid a t/m c	a. Overheden betrekken elkaar bij nieuwe beleidsvoornemens die een andere overheidslaag raken op een dusdanig tijdstip dat de beleidsvoornemens nog kunnen worden aangepast. b. Na afronding van voorstellen van het Rijk, waaronder concept-wet- en regelgeving volgt een formele consultatietermijn van twee maanden. Dit is een maximumtermijn; waar mogelijk reageren de decentrale overheden eerder. Ingeval de decentrale overheden al betrokken waren in het beleidsproces maken het Rijk en de decentrale overheden afspraken over een kortere termijn voor een bestuurlijke reactie. c. De internetconsultatie kan tegelijkertijd plaatsvinden met formele consultatie van de (koepels van) decentrale overheden, maar komt daarvoor niet in de plaats.

Wet	Artikel	Tekst
Code Interbestuurlijke Verhoudingen 2023 (Civ)	5 lid a t/m c	a. Het Rijk geeft bij beleidsvoornemens die relevant zijn voor provincies, gemeenten en waterschappen vroegtijdig inzicht in de bestuurlijke, financiële* en praktische gevolgen, waaronder – indien van toepassing – arrangementen voor toezicht, de spelregels voor interbestuurlijke informatiuitwisseling, geldende uitvoeringstoetsen en de uitwerking in de verschillende geografische regio's. *conform artikel 2 van de Financiële verhoudingswet (Fvw) b. Inzicht bieden in de bestuurlijke, financiële en praktische gevolgen betekent dat bij alle concepten voor wet- en regelgeving die de decentrale overheden raken, in de uitvoerbaarheidstoets decentrale overheden (UDO) de argumenten en motieven worden genoemd op basis waarvan de naleving van de uitgangspunten zoals genoemd in artikel 1, 2 en 3 kunnen worden beoordeeld. c. Het Rijk maakt afspraken met de decentrale overheden over extern (wetenschappelijk) onderzoek dat (nader) wordt uitgevoerd om inzicht, argumenten en motieven te verkrijgen voor concepten voor wet- en regelgeving die de interbestuurlijke verhoudingen raken. De kosten van dit onderzoek komen voor rekening van het desbetreffende departement.
	6 lid a t/m c	a. Bij de vormgeving van (inter)bestuurlijke arrangementen wordt nagegaan welke overheden en andere actoren bij de vormgeving van het betreffende arrangement betrokken moeten worden, gezien de betekenis of gevolgen hiervan. b. Omwille van effectief beleid staat maatwerk voorop en kan gekozen worden voor differentiatie in regie en uitvoering. c. Tevens wordt bij de voorbereiding van interbestuurlijke arrangementen nagegaan of het bestaande instrumentarium (waaronder soort en omvang van de financiële middelen) toereikend is teneinde de (decentrale) overheden in staat te stellen de arrangementen goed uit te voeren.
	7	Tijdens de kabinets(in)formatie verzoeken de ministers van BZK en AZ de (in)formateur(s) namens het Rijk om de voorzitters van IPO, VNG en UvW te consulteren wanneer tijdens de (in)formatie van een nieuw kabinet wordt gesproken over de gezamenlijke maatschappelijke opgaven voor het Rijk en de decentrale overheden in de nieuwe kabinetsperiode en de (inter)bestuurlijke en financiële verhoudingen die daarbij van toepassing zijn.
Comptabiliteitswet (Cw)	3.1	Voorstellen, voornemens en toezeggingen bevatten een toelichting waarin wordt ingegaan op: a. de doelstellingen, de doeltreffendheid en de doelmatigheid die worden nagestreefd; b. de beleidsinstrumenten die worden ingezet; c. de financiële gevolgen voor het Rijk en, waar mogelijk, de financiële gevolgen voor maatschappelijke sectoren.

Wet	Artikel	Tekst
Financiëlverhoudings-wet (Fvw)	2 lid 1 t/m 3	1. Indien beleidsvoornemens van het Rijk leiden tot een wijziging van de uitoefening van taken of activiteiten door provincies of gemeenten, wordt in een afzonderlijk onderdeel van de bijbehorende toelichting met redenen omkleed en met kwantitatieve gegevens gestaafd, welke de financiële gevolgen van deze wijziging voor de provincies of gemeenten zijn. 2. In de toelichting wordt tevens aangegeven via welke bekostigingswijze de financiële gevolgen voor de provincies of gemeenten kunnen worden opgevangen. 3. Over de toepassing van het eerste en tweede lid vindt tijdig overleg plaats met Onze Ministers.
	16 lid 2	2. Specifieke uitkeringen worden slechts verstrekt als deze wijze van bekostiging van provinciale of gemeentelijke taken bijzonder aangewezen moet worden geacht.
	17a lid 1	1. Gedeputeerde staten en het college van burgemeester en wethouders zenden de informatie ten behoeve van de verantwoording over de uitvoering van de regeling van een specifieke uitkering uiterlijk 15 juli van het jaar volgend op het begrotingsjaar aan Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in de vorm van: a. de jaarrekening en het jaarverslag, bedoeld in artikel 202, eerste lid, van de Provinciewet, onderscheidenlijk artikel 198, eerste lid, van de Gemeentewet, en b. de accountantsverklaring en het verslag van bevindingen, bedoeld in artikel 217, derde en vierde lid, van de Provinciewet, onderscheidenlijk artikel 213, derde en vierde lid, van de Gemeentewet
Aanwijzingen voor de regelgeving (Ar)	2.13	**Keuze voor decentralisatie** Taken en bevoegdheden worden op decentraal niveau gelegd, tenzij het onderwerp van zorg niet op doelmatige en doeltreffende wijze door decentrale organen kan worden behartigd.
	4.46 lid 1 t/m 3	**Financiële gevolgen decentrale overheden** 1. Indien een wetsvoorstel leidt tot financiële gevolgen voor decentrale overheden, wordt dit aangegeven in een afzonderlijk onderdeel van de memorie van toelichting. Daarbij wordt onder meer ingegaan op de uitvoering van artikel 105, derde lid, van de Provinciewet, artikel 108, derde lid, van de Gemeentewet of artikel 136, derde lid, van de Wet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba, respectievelijk artikel 2 van de Financiëlverhoudingswet of artikel 87 van de Wet financiën openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba. 2. Tevens wordt aangegeven via welke bekostigingswijze de in het eerste lid bedoelde financiële gevolgen kunnen worden opgevangen. 3. Indien een algemene maatregel van bestuur of een ministeriële regeling leidt tot financiële gevolgen voor decentrale overheden, wordt daaraan zo nodig in de (nota van) toelichting aandacht geschonken.

Wet	Artikel	Tekst
Aanwijzingen voor de regelgeving (Ar)	5.23 lid 1 t/m 3	**Toekenning bevoegdheden aan decentrale overheden** 1. Indien bevoegdheden aan gemeenten, provincies of de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba worden toegekend: a. wordt de bevoegdheid tot het vaststellen van algemeen verbindende voorschriften, het vaststellen van de kaders van het beleid en het nemen van een besluit dat een sterke democratische legitimatie nodig heeft, in beginsel toegekend aan de gemeenteraad, provinciale staten of de eilandsraad; b. wordt de bevoegdheid tot het vaststellen of uitvoeren van beleid en het vaststellen van besluiten, niet zijnde algemeen verbindende voorschriften, in beginsel toegekend aan het college van burgemeester en wethouders, gedeputeerde staten of het bestuurscollege. 2. De termen 'gemeentebestuur', 'provinciebestuur' en 'eilandsbestuur' worden vermeden. De term 'gemeente' of 'provincie' wordt uitsluitend gehanteerd als aanduiding van de rechtspersoon gemeente of provincie of het gebied van de gemeente of provincie. 3. De term 'openbare lichamen' als aanduiding van de rechtspersonen openbaar lichaam Bonaire, openbaar lichaam Sint Eustatius of openbaar lichaam Saba of als aanduiding van het gebied van die openbare lichamen, wordt uitsluitend gebruikt, indien uit de regeling volgt dat de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba bedoeld zijn.
	5.24	**Interbestuurlijk toezicht** Indien de uitvoering van een wet wordt opgedragen aan organen van gemeenten of provincies, wordt in die wet niet voorzien in toezicht op de uitvoering.
	7.2 lid 1 en 2	**Afstemming i.v.m. gevolgen voor decentrale overheden** 1. Over een regeling die van betekenis is voor het rijksbeleid inzake decentrale overheden, overlegt het eerstverantwoordelijke ministerie in een vroegtijdig stadium met het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. 2. Indien de regeling wijziging brengt in de taken en bevoegdheden van decentrale overheden, vindt tijdig overleg plaats met de beheerders van het gemeentefonds, het provinciefonds of het BES-fonds over de financiële gevolgen daarvan.
	7.6 lid 1 en 2	**Toetsing gevolgen voor decentrale overheden** 1. In de toelichting bij een regeling worden door het eerstverantwoordelijke ministerie in daarvoor in aanmerking komende gevallen de gevolgen van de regeling voor decentrale overheden uiteengezet. 2. De wijze waarop dit aspect is verantwoord in de toelichting bij de regeling wordt getoetst door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Wet	Artikel	Tekst
Wet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (WolBES)	136 lid 1 t/m 3	1. De bevoegdheid tot regeling en bestuur inzake de huishouding van het openbaar lichaam wordt aan het eilandsbestuur overgelaten. 2. Regeling en bestuur kunnen van het eilandsbestuur worden gevorderd bij of krachtens een andere dan deze wet of de Wet financiën openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba ter verzekering van de uitvoering daarvan, met dien verstande dat het geven van aanwijzingen aan het eilandsbestuur en het aan het eilandsbestuur opleggen of in zijn plaats vaststellen van beslissingen, slechts kan geschieden indien de bevoegdheid daartoe bij de wet is toegekend. 3. Onverminderd de artikelen 138, vijfde lid, en 213, vierde lid, worden de kosten, verbonden aan de uitvoering van het tweede lid, voor zover zij ten laste van de betrokken openbare lichamen blijven, door het Rijk aan hen vergoed.
	211 lid 1 t/m 3	1. Onze Minister is belast met de coördinatie van het rijksbeleid dat de openbare lichamen raakt. Hij bevordert voorts de beleidsvrijheid van het eilandsbestuur. 2. Over maatregelen en voornemens die van betekenis zijn voor het rijksbeleid inzake de openbare lichamen treden Onze Ministers onder wier verantwoordelijkheid die maatregelen en voornemens tot stand komen in een vroegtijdig stadium in overleg met Onze Minister. 3. Onze Minister maakt bedenkingen kenbaar tegen een maatregel of een voornemen voor zover hem die maatregel of dat voornemen met het oog op het door de regering gevoerde decentralisatiebeleid niet toelaatbaar voorkomt.
	212 lid 1 en 2	1. Onze Minister bevordert de decentralisatie ten behoeve van de openbare lichamen. 2. Voorstellen van maatregelen waarbij bepaalde aangelegenheden tot rijksbeleid worden gerekend, worden slechts gedaan indien het onderwerp van zorg niet op doelmatige en doeltreffende wijze door de eilandsbesturen kan worden behartigd.
Wet financiën openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (FinBES)	87 lid 1 t/m 3	1. Indien beleidsvoornemens van het Rijk leiden tot een wijziging van de uitoefening van taken of activiteiten door de openbare lichamen wordt in een afzonderlijk onderdeel van de bijbehorende toelichting met redenen omkleed en met kwantitatieve gegevens gestaafd welke de financiële gevolgen zijn voor de openbare lichamen. 2. In de toelichting wordt tevens aangegeven via welke bekostigingswijze de financiële gevolgen voor de openbare lichamen kunnen worden opgevangen. 3. Over de toepassing van het eerste en tweede lid vindt tijdig overleg plaats met Onze Ministers.

Dit is een uitgave van:

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties
Directie Bestuur, Financiën en Regio's
Postbus 20011 | 2500 EA Den Haag
www.rijksoverheid.nl

© januari 2023